

ZAKON

O SOCIJALNOM PREDUZETNIŠTVU

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se pojam, ciljevi, načela i oblast delovanja socijalnog preduzetništva, pravni položaj, prava i obaveze subjekata koji obavljaju delatnost sa statusom socijalnog preduzetništva, uslovi za sticanje i prestanak statusa socijalnog preduzetništva, pojam društveno osetljivih grupa, podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva i podrška društveno osetljivim grupama, registracija statusa socijalnog preduzetništva, izveštavanje, nadzor i druga pitanja od značaja za socijalno preduzetništvo u Republici Srbiji.

Cilj zakona

Član 2.

Cilj ovog zakona je stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj socijalnog preduzetništva, razvijanje svesti o značaju socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva i zadovoljenje identifikovanih društvenih potreba.

Značenje i upotreba pojmova

Član 3.

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) socijalna ekonomija jeste ekonomija čiji je prevashodni cilj ostvarenje koristi za širu društvenu zajednicu i društveno osetljive grupe, a ne sticanje dobiti;

2) socijalno preduzetništvo jeste obavljanje delatnosti od opšteg interesa, radi stvaranja novih i inovativnih mogućnosti za rešavanje društvenih problema, problema pojedinaca ili društveno osetljivih grupa i sprečavanja nastajanja i otklanjanja posledica socijalne isključenosti, jačanja društvene kohezije i rešavanja drugih problema u lokalnim zajednicama i društvu u celini;

3) društveno osetljive grupe jesu grupe građana kojima je potrebna dodatna sistemska podrška kako bi se mogli ravnopravno uključiti u životne tokove zajednice;

4) radna integracija jeste rad sa radno sposobnim pripadnicima društveno osetljivih grupa na njihovom obrazovanju i osposobljavanju za rad, kao i zapošljavanje i drugi načini njihovog radnog angažovanja;

5) socijalne inovacije jesu nove tehnologije, proizvodi, usluge, modeli organizovanja, načini rada koji podmiruju društvene potrebe, sa ciljem pronalaženja rešenja za društvene probleme prepoznavanjem i pružanjem novih usluga koje poboljšavaju kvalitet života pojedinaca i zajednica, identifikacijom i sprovođenjem procesa integracije na tržište rada, novim veštinama, novim radnim mestima, novima oblicima učešća i svim drugim načinima koji doprinose poboljšanju položaja pojedinca u društvu;

6) subjekt socijalnog preduzetništva jeste preduzetnik ili pravno lice koje je steklo status socijalnog preduzetništva;

7) preduzetnik jeste fizičko lice registrovano za obavljanje delatnosti u cilju sticanja dobiti, koje po svom pravnom položaju može ispuniti uslove koji su ovim zakonom propisani za sticanje statusa socijalnog preduzetništva;

8) privredni subjekt jeste domaće pravno lice registrovano za obavljanje delatnosti u cilju sticanja dobiti, a naročito privredno društvo, zadruga i drugo pravno lice, koje po svom pravnom položaju može ispuniti uslove koji su ovim zakonom propisani za sticanje statusa socijalnog preduzetništva;

9) subjekt civilnog sektora jeste domaće pravno lice koje nije osnovano u cilju sticanja dobiti, a naročito udruženje, udruženje u oblasti sporta, fondacija i drugo pravno lice, koje po svom pravnom položaju može ispuniti uslove koji su ovim zakonom propisani za sticanje statusa socijalnog preduzetništva.

Pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Načela

Član 4.

Razvoj i poslovanje u oblasti socijalnog preduzetništva zasniva se na sledećim načelima:

1) načelom transparentnosti, koje podrazumeva da je subjekt socijalnog preduzetništva dužan da učini dostupnim javnosti svoja opšta akta, planske dokumente kojim planira realizaciju svoje društvene uloge (poslovne, odnosno srednjoročne planove), izveštaje koje sačinjava u skladu sa ovim zakonom, kao i druge informacije u vezi sa svojim poslovanjem i načinom realizacije svoje društvene uloge, dok su organi državne uprave, pokrajinske i lokalne samouprave/organi državne uprave i ostali organi javne vlasti dužni da učine dostupnim javnosti planska dokumenta i opšte i pojedinačne akte koje donose u vezi sa podsticajima socijalnom preduzetništvu;

2) načelom odgovornosti, koje podrazumeva da status socijalnog preduzetništva pretpostavlja povećanu odgovornost za realizaciju društvene uloge koju subjekt socijalnog preduzetništva ima u skladu sa ovim zakonom, uključujući i ograničenja u pogledu raspolaganja sa dobiti i imovinom;

3) načelom održivog rasta i razvoja, koje podrazumeva da se socijalno preduzetništvo i podsticaji socijalnom preduzetništvu planiraju i realizuju uzimajući u obzir zahteve zaštite životne sredine, borbe protiv klimatskih promena, ublažavanja efekata klimatskih promena i prilagođavanja klimatskim promenama, sprečavanja prekomernog korišćenja prirodnih resursa, povećanja energetske efikasnosti i iskorišćavanja obnovljivih izvora energije i smanjenja emisija gasova sa efektom „staklene bašte”, njihove efekte na društvo, posebno na lokalne zajednice, njihov razvoj i posebnosti, osetljive kategorije stanovništva, rodnu ravnopravnost, kao i borbe protiv siromaštva;

4) načelom partnerstva i sinergijskog delovanja javnog, privatnog i civilnog sektora, koje podrazumeva da se razvoj socijalnog preduzetništva i promovisanje socijalne ekonomije, vrši na svim tim nivoima, kao i da se javne politike u oblasti socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva donose i realizuju partnerski.

Društvena uloga socijalnog preduzetništva

Član 5.

Socijalno preduzetništvo je usmereno na rešavanje društvenih problema, u cilju povećanja socijalne kohezije i razvoja društva.

Socijalno preduzetništvo jeste poslovanje u kome se ostvarena dobit ulaže u integraciju društveno osetljivih grupa, zaštitu životne sredine, ruralni razvoj, obrazovanje, kulturu, socijalne inovacije i druge oblasti od šireg društvenog interesa.

Socijalno preduzetništvo se naročito ostvaruje kroz:

- 1) proizvodnju dobara i pružanje usluga (socijalnih, obrazovnih, zdravstvenih i dr.), u skladu sa ovim zakonom;
- 2) radnu integraciju, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) poslovanje koje doprinosi održivom razvoju devastiranih područja i lokalnih zajednica;
- 4) poslovanje kojim se rešavaju problemi u drugim oblastima od opšteg interesa.

Pripadnici društveno osetljivih grupa

Član 6.

Pripadnicima društveno osetljivih grupa u smislu ovog zakona, smatraju se lica koja se nalaze u sistemu socijalne zaštite, teže zapošljiva nezaposlena lica u skladu sa propisima iz oblasti zapošljavanja i ostala teže zapošljiva lica iz posebno osetljivih kategorija, kao i pripadnici drugih osetljivih društvenih grupa određenih zakonom.

Oblasti delovanja

Član 7.

Subjekt socijalnog preduzetništva obavlja poslove u različitim oblastima kojima se doprinosi ostvarenju društvene uloge socijalnog preduzetništva, a naročito obavlja delatnosti kojima se omogućava ostvarenje socijalne, kulturne, ekonomske i radne uključenosti pripadnika društveno osetljivih grupa i zadovoljenje njihovih drugih specifičnih potreba, kao i ostvarenje drugih identifikovanih opštih interesa unutar lokalne zajednice i na republičkom nivou.

Uslovi za sticanje statusa socijalnog preduzetništva

Član 8.

Status socijalnog preduzetništva u skladu sa ovim zakonom može steći:

1) preduzetnik koji vodi poslovne knjige u skladu sa propisima o računovodstvu, odnosno preduzetnik koji nije paušalno oporezovan i koji je svojom izjavom prihvatio da:

- (1) ostvaruje jednu ili više društvenih uloga u skladu sa članom 5. ovog zakona,
- (2) posluje u jednoj ili više oblasti u skladu sa članom 7. ovog zakona,
- (3) raspodeljuje dobit u skladu sa ograničenjem propisanim članom 11. ovog zakona,
- (4) je obveznik izveštavanja u skladu sa članom 13. ovog zakona;

2) privredni subjekt koji je svojim aktom prihvatio da:

- (1) ostvaruje jednu ili više društvenih uloga, u skladu sa članom 5. ovog zakona,
- (2) posluje u jednoj ili više oblasti, u skladu sa članom 7. ovog zakona,
- (3) raspodeljuje dobit u skladu sa ograničenjem propisanim članom 11. ovog zakona,
- (4) upravljanje vrši u skladu sa ograničenjem propisanim članom 12. ovog zakona,
- (5) je obveznik izveštavanja u skladu sa članom 13. ovog zakona;

3) subjekt civilnog sektora koji je registrovan za obavljanje privredne delatnosti i koji je svojim aktom prihvatio da:

- (1) ostvaruje jednu ili više društvenih uloga u skladu sa članom 5. ovog zakona,
- (2) posluje u jednoj ili više oblasti u skladu sa članom 7. ovog zakona,
- (3) upravljanje vrši u skladu sa ograničenjem propisanim članom 12. ovog zakona,
- (4) je obveznik izveštavanja u skladu sa članom 13. ovog zakona.

Registracija statusa socijalnog preduzetništva

Član 9.

Status socijalnog preduzetništva stiče se na zahtev subjekta iz člana 8. ovog zakona, koji se podnosi registru nadležnom za njegovu registraciju (u daljem tekstu: Registar), bez ispitivanja njegove društvene uloge i oblasti delovanja u smislu ovog zakona.

Uz zahtev za sticanje statusa socijalnog preduzetništva:

- 1) preduzetnik prilaže izjavu sačinjenu u skladu sa članom 8. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 2) privredni subjekt prilaže osnivački akt, statut ili drugi opšti akt, sačinjen u skladu sa članom 8. stav 1. tačka 2) ovog zakona;
- 3) subjekt civilnog sektora prilaže statut ili drugi opšti akt, sačinjen u skladu sa članom 8. stav 1. tačka 3) ovog zakona.

Imovina subjekta socijalnog preduzetništva

Član 10.

Subjekt socijalnog preduzetništva za vreme svog trajanja stiče i raspolaže imovinom slobodno, u skladu sa zakonom i svojim opštim aktima.

Imovina subjekta socijalnog preduzetništva ne može se deliti njegovim članovima, osnivačima, članovima organa, zastupnicima, zaposlenima ili sa njima povezanim licima.

Pod povezanim licima, u smislu ovog zakona, smatraju se lica koja su kao takva određena zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana ne odnose se na davanje prigodnih primerenih nagrada i naknada opravdanih troškova nastalih ostvarivanjem društvene uloge iz člana 5. ovog zakona (putni troškovi, dnevnice, troškovi prenoćišta i sl.), ugovorene teretne obaveze i isplatu zarada zaposlenih.

Za slučaj prestanka subjekta socijalnog preduzetništva, osnivačkim aktom, statutom ili drugim opštim aktom, koji taj subjekt donosi u skladu sa zakonom ili odlukom o likvidaciji, odnosno prestanku tog subjekta, može se odrediti da nakon izmirenja poverilaca primalac preostale imovine tog subjekta bude:

- 1) u slučaju privrednog subjekta bilo koji subjekt socijalnog preduzetništva, osim u slučaju zadruga koja za primaoca može odrediti subjekta u skladu sa odredbama zakona kojim je uređen položaj i rad zadruga;
- 2) u slučaju subjekta civilnog sektora isključivo drugi subjekt civilnog sektora sa statusom socijalnog preduzetništva.

U slučaju prestanka statusa subjekt socijalnog preduzetništva dužan je da preostalu imovinu stečenu za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa raspodeli u skladu sa stavom 5. ovog člana.

Obaveza iz st. 5–6. ovog člana ne odnosi se na preduzetnika.

Raspodela dobiti

Član 11.

Privredni subjekt sa statusom socijalnog preduzetništva ima obavezu da najmanje 50% dobiti:

1) reinvestira u interne programe podrške društveno osetljivim grupama ili u troškove u vezi sa radnim angažovanjem radno sposobnih pripadnika društveno osetljivih grupa, odnosno u programe aktivnosti usmerene na rešavanje problema zajednice u oblastima delovanja iz člana 7. ovog zakona; i/ili

2) donira drugim pravnim licima ili preduzetnicima sa statusom socijalnog preduzetništva za rešavanje problema zajednice u oblastima delovanja iz člana 7. ovog zakona.

Preduzetnik sa statusom socijalnog preduzetništva ima sve obaveze iz stava 1. ovog člana, s tim što doniranje sredstava u skladu sa tačkom 2) može izvršiti drugom preduzetniku ili subjektu civilnog sektora sa statusom socijalnog preduzetništva.

Subjekt civilnog sektora sa statusom socijalnog preduzetništva sa dobiti koju ostvaruje od registrovane privredne delatnosti postupa u skladu sa zakonom koji uređuje njegov pravni položaj, a može je donirati isključivo drugom subjektu civilnog sektora sa statusom socijalnog preduzetništva za rešavanje problema zajednice u oblastima delovanja iz člana 7. ovog zakona, u kojoj i sam deluje.

Subjekt iz st. 1–3. ovog člana je dužan da sačini plan reinvestiranja dobiti.

Za sredstva koja se iz ostvarene dobiti doniraju drugim pravnim licima ili preduzetnicima, subjekt iz st. 1–3. ovog člana sačinjava ugovor sa tim pravnim licem, odnosno preduzetnikom kojim se utvrđuje namena tih sredstava.

Plan reinvestiranja iz stava 4. ovog člana i ugovor iz stava 5. ovog člana objavljuje se u nadležnom registru, zajedno sa izveštajem iz člana 13. ovog zakona.

U slučaju prestanka subjekta socijalnog preduzetništva i brisanja statusa socijalnog preduzetništva preostala dobit stečena za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa prenosi se na drugi subjekt socijalnog preduzetništva, u skladu sa ograničenjem propisanim stavom 1. tačka 2) i st. 2–3. ovog člana.

Upravljanje u subjektima socijalnog preduzetništva

Član 12.

Upravljanje subjektom socijalnog preduzetništva uređuje se osnivačkim aktom, statutom ili drugim opšti aktom, u skladu sa zakonom, tako da se obezbedi učešće u donošenju odluke najmanje jedne trećine:

1) zaposlenih radno sposobnih pripadnika društveno osetljivih grupa, ako se taj status ostvaruje po osnovu radne integracije tih lica;

2) korisnika proizvoda i usluga subjekta socijalnog preduzetništva, ako se taj status ostvaruje po osnovu plasmana proizvoda i pružanja usluga tim licima;

3) zaposlenih, ako se taj status ostvaruje isključivo po osnovu poslovanja u konkretnoj oblasti delovanja iz člana 7. ovog zakona.

Ako se status ostvaruje po više osnova navedenih u stavu 1. ovog člana, predstavnici po svakom od tih osnova se ravnomerno uključuju u upravljanje subjektom socijalnog preduzetništva.

Obaveza iz st. 1. i 2. ovog člana se ne odnosi na preduzetnika.

Obaveza izveštavanja o ispunjavanju društvene uloge

Član 13.

Subjekt socijalnog preduzetništva sačinjava izveštaj o ispunjavanju društvene uloge za period od dve godine, u skladu sa ovim zakonom.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži osnovne podatke u vezi sa:

- 1) ispunjavanjem uslova za poslovanje u statusu socijalnog preduzetništva, propisanih ovim zakonom;
- 2) poslovanjem, odnosno aktivnostima koje su realizovane u skladu sa članom 7. ovog zakona;
- 3) raspodelom dobiti u skladu sa članom 11. ovog zakona;
- 4) načinom upravljanja u subjektu socijalnog preduzetništva, u skladu sa članom 12. ovog zakona.

Sastavni deo izveštaja iz stava 1. ovog člana čine i programi reinvestiranja i ugovori o dodeli sredstava iz člana 11. st. 4. i 5. ovog zakona, ako je u periodu izveštavanja raspoređivana dobit.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana podnosi se nadležnom registru radi objave, u roku koji je propisan za podnošenje godišnjeg finansijskog izveštaja.

Aktom Vlade na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja bliže se uređuje sadržina i način podnošenja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Prestanak statusa socijalnog preduzetništva

Član 14.

Status socijalnog preduzetništva prestaje brisanjem tog statusa iz Registra na zahtev subjekta socijalnog preduzetništva.

Privredni subjekt i subjekt civilnog sektora uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže:

- 1) odluku nadležnog organa o prestanku statusa socijalnog preduzetništva;
- 2) izjavu zastupnika tog subjekta, sačinjenu u formi javnobeležničke isprave, da je preostalu imovinu i dobit koju je stekao za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa taj subjekt preneo na drugi subjekt socijalnog preduzetništva u skladu sa čl. 10. i 11. ovog zakona.

Odluka iz stava 2. tačka 1) ovog člana ne može se doneti bez prethodne većinske saglasnosti predstavnika zaposlenih, odnosno korisnika proizvoda i usluga u kolektivnom organu uprave iz člana 12. stav 1. ovog zakona, koja se pribavlja u formi javnobeležničke isprave.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana preduzetnik, dostavlja izjavu sačinjenu u formi javnobeležničke isprave da je preostalu dobit koju je stekao za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa preneo na drugi subjekt socijalnog preduzetništva u skladu sa članom 11. ovog zakona.

Izjava iz stava 2. tačka 2) i stava 4. ovog člana se objavljuje na internet stranici organa koji registruje status socijalnog preduzetništva.

Posledice zloupotrebe statusa

Član 15.

Zloupotrebom statusa socijalnog preduzetništva smatra se:

- 1) raspolaganje imovinom suprotno članu 10. ovog zakona;
- 2) raspolaganje dobiti suprotno članu 11. ovog zakona;
- 3) uskraćivanje prava na upravljanje suprotno članu 12. ovog zakona;
- 4) neblagovremeno podnošenje izveštaja iz člana 13. ovog zakona;
- 5) neistinito prikazivanje stanja u izveštaju iz člana 13. ovog zakona;
- 6) nenamensko trošenje sredstava aktivne podrške iz člana 18. ovog zakona.

Ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja vodi listu subjekata socijalnog preduzetništva kod kojih je utvrđena zloupotreba statusa.

Subjekt socijalnog preduzetništva može podneti inicijativu za brisanje sa liste iz stava 3. ovog člana, uz koju prilaže dokaze o otklanjanju utvrđenih zloupotreba statusa, odnosno obavljanju delatnosti u skladu sa ovim zakonom.

Lista iz stava 2. ovog člana javno je dostupna na internet stranici ministarstva nadležnog za zapošljavanje.

Odnos sa drugim zakonima

Član 16.

Na osnivanje, upravljanje, statusne promene, promene pravne forme, prestanak i druga pitanja od značaja za pravni položaj subjekta socijalnog preduzetništva shodno se primenjuje zakon kojim se uređuje pravni položaj tih lica, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Statusna promena u kojoj učestvuje subjekt socijalnog preduzetništva sprovodi se u skladu sa zakonom ako pravni sledbenik, odnosno svi pravni sledbenici te statusne promene nastavljaju sa poslovanjem u statusu socijalnog preduzetništva uz obavezu ispunjavanja uslova za sticanje statusa propisanih ovim zakonom.

Na pitanja koja se odnose na postupak registracije statusa socijalnog preduzetništva u nadležnom registru, a koja ovim zakonom nisu posebno uređena, shodno se primenjuje zakon kojim se uređuje postupak pred nadležnim registrom i objavljivanje podataka i dokumenata u tom registru.

Ministar nadležan za sprovođenje zakona kojim je propisano vođenje registra nadležan je za odlučivanje o žalbi na rešenje doneto u postupku registracije i prestanka statusa socijalnog preduzetništva.

Posebne olakšice i oslobađanja

Član 17.

Subjekt socijalnog preduzetništva može ostvariti olakšice i oslobođenja u skladu sa propisima kojima se uređuju porezi, doprinosi za obavezno socijalno osiguranje, naknada za korišćenje javnih dobara i druge vrste novačnih obaveza.

Aktivna podrška subjektima socijalnog preduzetništva

Član 18.

Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave podržavaju osnivanje i poslovanje subjekata socijalnog preduzetništva, kroz

sprovođenje mera javnih politika, koje se planiraju u skladu sa zakonom koji uređuje planski sistem.

Aktivna podrška iz stava 1. ovog člana se obezbeđuje sprovođenjem mera i aktivnosti usmerenih na podršku zapošljavanju i unapređenju poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva, definisanih dokumentima javnih politika i akcionih planova zapošljavanja donetih na republičkom nivou i nivou lokalnih vlasti, finansiranjem projekata u oblasti socijalnog preduzetništva, edukacijom o socijalnom preduzetništvu, promocijom socijalnog preduzetništva, razvojem finansijskih instrumenata za subjekte socijalnog preduzetništva i drugim merama i aktivnostima.

Sredstva za podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva i za podršku radnoj integraciji pripadnika društveno osetljivih grupa, obezbeđuju se iz:

1) sredstava budžeta Republike Srbije namenjenih za finansiranje socijalnog preduzetništva, socijalne zaštite, sredstva za sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom koje realizuje organizacija nadležna za poslove zapošljavanja;

2) sredstava utvrđenih budžetom autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave;

3) poklona i donacija;

4) drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 3. tač. 1) i 2) ovog člana mogu biti dodeljena subjektu socijalnog preduzetništva pod uslovom da subjekt posluje, odnosno da je aktivan najmanje godinu dana.

Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja bliže uređuje način dodele sredstava iz stava 3. tač. 1) i 2) ovog člana, uslove, kriterijume i postupak za ostvarivanje prava na dodelu sredstava za podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva.

Program razvoja socijalnog preduzetništva

Član 19.

Programom razvoja socijalnog preduzetništva (u daljem tekstu: Program) se planiraju mere aktivne podrške subjektima socijalnog preduzetništva.

Program iz stava 1. ovog člana donosi Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja za period od pet godina.

Program iz stava 1. ovog člana svojom sadržinom ispunjava uslove u pogledu rodne perspektive, rodne analize i urođnjavanja u skladu sa odredbama zakona koji uređuje rodnu ravnopravnost.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, posebnim dokumentom javnih politika mogu se planirati mere javnih politika u odnosu na određene društveno osetljive grupe iz člana 6. ovog zakona, odnosno u određenim oblastima delovanja iz člana 7. ovog zakona, ako iz razloga hitnosti tih mera i/ili specifičnosti oblasti planiranja, te mere nisu ili neće biti obuhvaćene Programom.

U preostalom delu se na postupak usvajanja Programa, njegovu sadržinu i formu, kao i način izveštavanja o sprovođenju primenjuje zakon koji uređuje planski sistem.

Savet za socijalno preduzetništvo

Član 20.

Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja odlukom osniva Savet za socijalno preduzetništvo (u daljem tekstu: Savet), u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odlukom iz stava 1. ovog člana Vlada određuje sastav Saveta, kriterijume, merila, način utvrđivanja i visinu naknade za predsednika, članove i sekretara i zamenika sekretara koji pružaju tehničku podršku Savetu, kao i druga pitanja od značaja za njegov rad.

Savet čine predsednik, koji predsedava njegovim radom i imenuje se iz javnog sektora i 13 članova, a tehničku podršku Savetu pruža sekretar i zamenik sekretara, koji se imenuju na period od četiri godine.

Savet čini jednak broj predstavnika javnog i privatnog sektora.

Šest članova Saveta imenuju se iz reda državnih službenika, od kojih se jedan član imenuje iz reda zaposlenih u organima autonomne pokrajine, a sedam članova imenuju se iz reda predstavnika subjekata socijalnog preduzetništva i stručnjaka iz oblasti socijalnog preduzetništva.

Za predsednika i člana Saveta može biti izabran državljanin Republike Srbije koji ima najmanje pet godina radnog iskustva i poznaje propise u oblasti socijalnog preduzetništva.

Savet u roku od 30 dana od dana imenovanja predsednika, članova i tehničke podrške donosi poslovnik o radu kojim bliže uređuje pitanja od značaja za njegov rad.

Savet obavlja sledeće poslove:

- 1) razmatra i pokreće inicijative za razvoj socijalnog preduzetništva i inicijative za izmenu propisa u oblasti socijalnog preduzetništva;
- 2) inicira predlog akta iz člana 18. stav 5. ovog zakona;
- 3) inicira predlog Programa iz člana 19. ovog zakona;
- 4) inicira predlog izveštaja o sprovođenju Programa iz člana 19. ovog zakona;
- 5) inicira mere za podršku i promociju socijalnog preduzetništva;
- 6) pruža stručnu podršku Vladi u donošenju odluka u vezi sa realizacijom konkretnih projekata socijalnog preduzetništva koji se finansiraju iz sredstava budžeta Republike Srbije;
- 7) pruža podršku i razmatra pripremljene akte u obavljanju poslova iz člana 15. stav 2. ovog zakona;
- 8) obavlja druge savetodavne poslove na zahtev Vlade iz domena socijalnog preduzetništva;
- 9) obavlja druge poslove od interesa za oblast socijalnog preduzetništva.

Predsednik i članovi Saveta i tehnička podrška Savetu za svoj rad imaju pravo na naknadu.

Sredstva za rad Saveta i tehničke podrške Savetu obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, poklona, donacija i legata.

U funkciji unapređenja pojedinih pitanja iz oblasti razvoja socijalnog preduzetništva, sednicama Saveta iz stava 1. ovog člana mogu da prisustvuju

predstavnici drugih organa vlasti, privrede i civilnog sektora, kao i stručnjaci iz oblasti socijalnog preduzetništva, bez prava odlučivanja i bez prava na naknadu za svoj rad.

Nadzor

Član 21.

Inspekcijski nadzor vrši nadležna inspekcija u zavisnosti od predmeta nadzora i prirode utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

Prestanak važenja drugih propisa

Član 22.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe:

1) čl. 28. i 34, u delu koji se odnosi na socijalno preduzeće i organizaciju i član 45. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 32/13);

2) tačke 2. Odluke o otvaranju budžetskog fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanja osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS”, br. 36/10, 83/12 i 46/13) u delu koji se odnosi na socijalno preduzeće i organizaciju.

Donošenje propisa za sprovođenje ovog zakona

Član 23.

Akt Vlade iz člana 13. stav 5. ovog zakona, člana 18. stav 5. i Program iz člana 19. stav 2. ovog zakona donosi se u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu i početak primene

Član 24.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se istekom devet meseci od dana njegovog stupanja na snagu, osim odredbe člana 20. koja se primenjuje od dana stupanja na snagu ovog zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o socijalnom preduzetništvu sadržan je u odredbi člana 97. tačka 6) Ustava Republike Srbije, prema kojoj Republika Srbija, između ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti i odredbi tačke 8) istog člana, prema kojoj Republika Srbija, između ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti socijalne sigurnosti i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi da se zakonski uredi:

- pojam, ciljevi, načela i oblast delovanja socijalnog preduzetništva, kao javnosti prepoznatljivog društveno odgovornog načina obavljanja delatnosti, čiji je prevashodan cilj stvaranje novih i inovativnih mogućnosti za rešavanje društvenih problema, problema pojedinaca ili društveno osetljivih grupa i sprečavanja nastajanja i otklanjanja posledica socijalne isključenosti, jačanja društvene kohezije i rešavanja drugih problema u lokalnim zajednicama i društvu u celini;
- pravni položaj i specifična prava i obaveze subjekata koji obavljaju delatnost sa statusom socijalnog preduzetništva;
- uslovi za sticanje i prestanak statusa socijalnog preduzetništva;
- pravni okvir za podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva;
- druga pitanja od značaja za socijalno preduzetništvo u Republici Srbiji.

Ovaj zakon treba da omogući donosiocima javnih politika na republičkom i lokalnom nivou, ali i donatorima u oblasti socijalne ekonomije, da jednostavno identifikuju privredne i neprivredne subjekte koji posluju po načelima koja su karakteristična za socijalnu ekonomiju, a u specifičnim oblastima u kojima dodeljuju podsticaje. Dakle, ovaj zakon socijalno preduzetništvo ne limitira u oblastima trenutnog fokusa javnih politika, već socijalno preduzetništvo definiše u najširem obimu, prepuštajući dokumentima javnih politika, koji će se u budućnosti donositi na republičkom i lokalnom nivou, kao i internim politikama i fokusima potencijalnih donatora da sami odluče u kojim specifičnim oblastima i u kom obimu će u budućnosti podsticati socijalno preduzetništvo.

Odluka da se socijalno preduzetništvo zakonski uredi na ovakav način doneta je na osnovu analize koja je pokazala da zakonom ovu oblast ne treba limitirati isključivo na radnu integraciju društveno osetljivih grupa, niti njim treba utvrđivati konkretne podsticaje za subjekte socijalnog preduzetništva, već da treba urediti pravni okvir za razvoj socijalne ekonomije, kao pojave od opšteg društvenog interesa.

U smislu navedenog je propisano da se socijalno preduzetništvo naročito ostvaruje kroz:

- 1) proizvodnju dobara i pružanje usluga (socijalnih, obrazovnih, zdravstvenih i dr.), u skladu sa ovim zakonom;
- 2) radnu integraciju, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) poslovanje koje doprinosi održivom razvoju devastiranih područja i lokalnih zajednica;

4) poslovanje kojim se rešavaju problemi u drugim oblastima od opšteg interesa.

Društveno odgovorno ponašanje subjekata socijalnog preduzetništva, obezbeđuje se kroz primenu međunarodno prihvaćenih standarda koji se odnose na ograničenje raspolaganja imovinom i dobiti stečenim u vreme i po osnovu statusa socijalnog preduzetništva, kao i specifičnim načinom upravljanja subjektima socijalnog preduzetništva. Ova ograničenja propisivana su u zavisnosti od pravne forme u kojoj je subjekat socijalnog preduzetništva osnovan. U tom smislu neka ograničenja nisu mogla u potpunosti da se primene npr. na preduzetnika (ograničenja u vezi sa imovinom i upravljanjem) ili na udruženja građana (posebnim zakonom su za ta pravna lica propisana veća ograničenja u vezi sa raspolaganjem dobiti nego ovim zakonom).

Napredna su i rešenja ovog zakona koja uvode javno-privatno partnerstvo kako u postupak utvrđivanja javnih politika u oblasti socijalnog preduzetništva, tako i u postupak identifikacije subjekata koji su izneverili status socijalnog preduzetništva. Naime, ovaj zakon utvrđuje da će Vlada formirati posebno telo – Savet za socijalno preduzetništvo, koje će biti nadležno u vezi sa ovim i drugim pitanjima od značaja za razvoj socijalnog preduzetništva, a koje će se sastojati od jednakog broja predstavnika javnog i privatnog sektora, odnosno stručne javnosti.

Kada je reč o kontroli poštovanja gore navedenih međunarodno prihvaćenih standarda poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva, ali i namenskog trošenja sredstava dobijenih iz budžeta i donacija od strane subjekta socijalnog preduzetništva, zauzeto je stanovište da će tu kontrolu najbolje sprovoditi upravo renomirani predstavnici tog sektora, u sinergiji sa relevantnim predstavnicima javnog sektora, a kroz Savet za socijalno preduzetništvo. Naravno, ova kontrola ne bi bila moguća bez obezbeđenja potpune transparentnosti poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva, a to se obezbeđuje propisivanjem obaveze izveštavanja o ispunjavanju društvene uloge, koje se vrši za period od dve godine, kao i transparentnošću procedura koje se sprovode u slučaju brisanja statusa socijalnog preduzetništva i statusnih promena.

Ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja vodi listu subjekata socijalnog preduzetništva o zloupotrebi statusa (nisu poštovani standardi poslovanja ili su nenamenski trošena sredstva dodeljena po osnovu tog statusa iz republičkog budžeta, budžeta lokalnih vlasti ili od strane donatora). Ta lista će za dodelu podsticaja iz javnih sredstava biti obavezujuća-diskvalifikaciona, a za donatore referentna.

Sam način sticanja statusa socijalnog preduzetništva krajnje je formalizovan i zakonom je registracija tog statusa poverena instituciji koja vodi statusni registar u koji se ti subjekti registruju. To je u gotovo svim slučajevima Agencija za privredne registre, koja u postupku prijave statusa proverava isključivo ispunjenost formalnih uslova za registraciju statusa, i to da li subjekt posluje u formi koja mu omogućava sticanje tog statusa i da li je svoje interne dokumente prilagodio u skladu sa ovim zakonom.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH INSTITUTA I POJEDINIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona utvrđen je predmet zakona i to da se zakonom uređuju pojam, ciljevi, načela i oblast delovanja socijalnog preduzetništva, pravni položaj, prava i obaveze subjekata koji obavljaju delatnost sa statusom socijalnog preduzetništva, uslovi za sticanje i prestanak statusa socijalnog preduzetništva, pojam društveno osetljivih grupa, podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva i podrška društveno osetljivim grupama, registracija statusa socijalnog preduzetništva, izveštavanje, nadzor i druga pitanja od značaja za socijalno preduzetništvo u Republici Srbiji.

Članom 2. Predloga zakona definisano je da je cilj ovog zakona stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj socijalnog preduzetništva, razvijanje svesti o značaju socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva i zadovoljenje identifikovanih društvenih potreba.

Članom 3. Predloga zakona definisani su pojmovi koji se upotrebljavaju u daljem tekstu i to: socijalna ekonomija; socijalno preduzetništvo; društveno osetljive grupe; radna integracija; socijalne inovacije; subjekt socijalnog preduzetništva; preduzetnik; privredni subjekt i subjekt civilnog sektora. Potreba za definisanjem pojmova konkretnih subjekata, koji mogu poslovati kao subjekti socijalnog preduzetništva, pre svega je posledica potrebe da se ti subjekti ovim zakonom definišu na specifičiji način nego u propisima koji uređuju njihovo poslovanje.

Članom 4. Predloga zakona su definisana načela u skladu sa kojima posluju subjekti socijalnog preduzetništva i u skladu sa kojima se sprovode javne politike u odnosu na te subjekte, a to su: načelo transparentnosti; načelo odgovornosti; načelo održivog rasta i razvoja; i načelo partnerstva i sinergijskog delovanja javnog, privatnog i civilnog sektora.

Članom 5. Predloga zakona definisana je društvena uloga socijalnog preduzetništva. Propisano je da je socijalno preduzetništvo poslovanje u kome se ostvarena dobit ulaže u integraciju društveno osetljivih grupa, zaštitu životne sredine, ruralni razvoj, obrazovanje, kulturu, socijalne inovacije i druge oblasti od šireg društvenog interesa. Propisane su i oblasti, odnosno vidovi socijalnog preduzetništva, tako da ne budu zakonski limitirani, čime se ostavlja mogućnost dokumentima javnih politika da preciznije, u skladu sa potrebama, obuhvate svaku oblast, odnosno vid preduzetništva koje okarakterišu kao socijalno. Navedeno je da se socijalno preduzetništvo naročito ostvaruje kroz: 1) proizvodnju dobara i pružanje usluga (socijalnih, obrazovnih, zdravstvenih i dr.), u skladu sa ovim zakonom; 2) radnu integraciju, u skladu sa ovim zakonom; 3) poslovanje koje doprinosi održivom razvoju devastiranih područja i lokalnih zajednica; i 4) poslovanje kojim se rešavaju problemi u drugim oblastima od opšteg interesa. Na taj način ukazano je na oblasti koje bi trebalo i mogle da budu u fokusu tih javnih politika.

Članom 6. Predloga zakona definiše se ko su pripadnici društveno osetljivih grupa. Odustalo se od nabiranja konkretnih grupa i propisano je da se pripadnicima društveno osetljivih grupa smatraju lica koja se nalaze u sistemu socijalne zaštite, teže zapošljiva nezaposlena lica u skladu sa propisima iz oblasti zapošljavanja i ostala teže zapošljiva lica iz posebno osetljivih kategorija, kao i pripadnici drugih osetljivih društvenih grupa određenih zakonom. Ovakvo rešenje ostavlja mogućnost da se posebnim zakonima, koji definišu posebne osetljive društvene grupe, utvrde grupe koje se štite i ovim zakonom. Takođe se izbegava moguća kolizija sa drugim propisima. Ovakvo rešenje je najlogičnije, imajući u vidu da će se podsticaji utvrđivati dokumentima javnih politika, u cilju zaštite konkretnih osetljivih društvenih grupa, koje ne treba da budu limitirane ovim zakonom.

Članom 7. Predloga zakona definiše oblasti delovanja subjekata socijalnog preduzetništva, navodeći da je reč o poslovima u različitim oblastima kojima se doprinosi ostvarenju društvene uloge socijalnog preduzetništva, a naročito u

delatnostima kojima se omogućava ostvarenje socijalne, kulturne, ekonomske i radne uključenosti pripadnika društveno osetljivih grupa i zadovoljenje njihovih drugih specifičnih potreba, kao i ostvarenje drugih identifikovanih opštih interesa unutar lokalne zajednice i na republičkom nivou.

Član 8. Predloga zakona propisuje uslove za sticanje statusa socijalnog preduzetništva. Propisano je da taj status mogu steći:

- 1) preduzetnici koji vode poslovne knjige u skladu sa propisima o računovodstvu, odnosno preduzetnici koji nisu paušalno oporezovani, jer su samo oni dužni da iskazuje dobit, što je uslov da bi se ograničilo raspolaganje sa dobiti;
- 2) svi privredni subjekti;
- 3) subjekti civilnog sektora, koji su registrovani za obavljanje privredne delatnosti, jer se samo ti subjekti civilnog sektora mogu baviti preduzetništvom.

Naravno, potrebno je da gore navedeni subjekti na adekvatan način u svojim aktima, odnosno svojim izjavama, utvrde zakonom propisana ograničenja u skladu sa kojima će poslovati u statusu socijalnog preduzetništva.

Član 9. Predloga zakona propisuje način registracije statusa socijalnog preduzetništva. Propisano je da se taj status stiče na zahtev subjekta iz člana 8. Predloga zakona, upisom u registar, u koji se inicijalno registruje osnivanje, odnosno poslovanje tog subjekta. Propisano je da se registracija statusa sprovodi bez ispitivanja društvene uloge subjekta, formalnom proverom da li su uz zahtev priloženi svi dokumenti kojima je subjekt predvideo ograničenja, odnosno uredio standarde poslovanja u skladu sa ovim zakonom. Ovakav način registracije statusa omogućava ravnopravan tretman svakog potencijalnog subjekta socijalnog preduzetništva, a proveru društveno odgovornog ponašanja fokusira na samo poslovanje, a ne na registraciju statusa, što je opšte prihvaćen standard kontrole poslovanja u modernim pravnim sistemima, kod nas prvi put primenjen 2005. godine, u procedurama registracije privrednih subjekata koje sprovodi Agencija za privredne registre.

Član 10. Predloga zakona propisuje ograničenja u raspolaganju imovinom subjekta socijalnog preduzetništva. Po ugledu na rešenje propisano zakonom koji uređuje udruženja građana, propisano je da se imovina subjekta socijalnog preduzetništva ne može deliti njegovim članovima, osnivačima, članovima organa, zastupnicima, zaposlenima ili sa njima povezanim licima, kao i da se ta ograničenja ne odnose na davanje prigodnih primerenih nagrada i naknada opravdanih troškova nastalih ostvarivanjem društvene uloge iz člana 5. Predloga zakona (putni troškovi, dnevnice, troškovi prenoćišta i sl.), ugovorene teretne obaveze i isplatu zarada zaposlenih. Predlog zakona propisuje i postupanje sa imovinom za slučaj prestanka subjekta socijalnog preduzetništva, kao i za slučaj prestanka statusa socijalnog preduzetništva. Propisano je da se osnivačkim aktom, statutom ili drugim opštim aktom, koji taj subjekt donosi u skladu sa zakonom ili odlukom o likvidaciji, odnosno prestanku tog subjekta, može odrediti da nakon izmirenja poverilaca primalac preostale imovine tog subjekta bude: u slučaju privrednog subjekta bilo koji subjekt socijalnog preduzetništva, osim u slučaju zadruge koja za primaoca može odrediti subjekta u skladu sa odredbama zakona kojim je uređen položaj i rad zadruga; u slučaju subjekta civilnog sektora isključivo drugi subjekt civilnog sektora sa statusom socijalnog preduzetništva. Vodilo se računa da se imovina ne prenosi na subjekat koji je osnovan u formi koja po posebnom zakonu propisuje manja ograničenja u vezi sa postupanjem sa imovinom (npr. sa udruženja građana na privredno društvo). Propisano je da je subjekt socijalnog preduzetništva dužan da u slučaju prestanka statusa preostalu imovinu stečenu za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa raspodeli u skladu sa navedenim pravilom. Propisano je i da ova ograničenja ne važe za preduzetnika, jer se imovina sa kojom posluje preduzetnik ne može odvojiti od njegove privatne imovine.

Član 11. Predloga zakona propisuje ograničenja u raspolaganju sa dobiti. Propisano je da privredni subjekt sa statusom socijalnog preduzetništva ima obavezu da najmanje 50% dobiti: reinvestira u interne programe podrške društveno osetljivim

grupama ili u troškove u vezi sa radnim angažovanjem radno sposobnih pripadnika društveno osetljivih grupa, odnosno u programe aktivnosti usmerene na rešavanje problema zajednice u oblastima delovanja iz člana 7. ovog zakona; i/ili da ih donira drugim pravnim ili fizičkim licima sa statusom socijalnog preduzetništva za rešavanje problema zajednice u oblastima delovanja iz člana 7. ovog zakona. Predlog zakona doniranje dobiti preduzetniku ograničava na drugog preduzetnika, odnosno na subjekt civilnog sektora, imajući u vidu da bi prebacivanje dobiti društvu kapitala moglo biti zloupotrebjeno, imajući u vidu ograničenu odgovornost članova za obaveze društva. Kada je reč o subjektu civilnog sektora, propisano je da sa dobiti koju ostvaruje od registrovane privredne delatnosti postupa u skladu sa zakonom koji uređuje njegov pravni položaj imajući u vidu da se ta ograničenja odnose na 100% dobiti, te da je može donirati isključivo drugom subjektu civilnog sektora sa statusom socijalnog preduzetništva za rešavanje problema zajednice u oblastima delovanja iz člana 7. Predloga zakona. U cilju kontrole reinvestiranja, odnosno doniranja dobiti, član 11. Predloga zakona propisuje obavezu sačinjavanja plana reinvestiranja dobiti, kao i objavljivanja tog plana, kao i ugovora o doniranju. Predlog zakona propisuje da se u slučaju prestanka subjekta socijalnog preduzetništva i brisanja statusa socijalnog preduzetništva preostala dobit, stečena za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa, prenosi na drugi subjekt socijalnog preduzetništva, u skladu sa gore navedenim ograničenjima, a u pogledu toga kojoj formi subjekta socijalnog preduzetništva se ta sredstva mogu preneti.

Član 12. Predloga zakona propisuje ograničenja u pogledu načina upravljanja u subjektima socijalnog preduzetništva. Propisana je obaveza tzv. „participativnog” upravljanja, koja obezbeđuje učešće u organima upravljanja najmanje jedne trećine lica na koja se odnosi ostvarenje društvene funkcije, a to su: zaposleni radno sposobni pripadnici društveno osetljivih grupa; i/ili korisnici proizvoda i usluga subjekta socijalnog preduzetništva; i/ili zaposleni. Ova obaveza nije propisana za preduzetnika, jer on svojim poslovanjem upravlja inokosno ili preko poslovođe.

Član 13. Predloga zakona propisuje obavezu izveštavanja o ispunjavanju društvene uloge. Propisano je da se taj izveštaj sačinjava za period od dve godine i podnosi u roku koji je propisan za podnošenje godišnjeg finansijskog izveštaja. Propisano je da izveštaj sadrži osnovne podatke u vezi sa: ispunjavanjem uslova za poslovanje u statusu socijalnog preduzetništva; aktivnostima koje su realizovane u oblastima delovanja socijalnog preduzetništva; raspodelom dobiti u skladu sa članom 11. Predloga zakona i načinom upravljanja u subjektu socijalnog preduzetništva, u skladu sa članom 12. Predloga zakona. Propisano je i da sastavni deo izveštaja čine programi reinvestiranja i ugovori o dodeli sredstava iz člana 11. Predloga zakona, kao i da se izveštaj objavljuje u registru u kome se registruje status socijalnog preduzetništva. Predlog zakona propisano je da se aktom Vlade na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja bliže se uređuje sadržina i način podnošenja izveštaja o ispunjavanju društvene uloge, čime se obezbeđuje da se izveštaj podnosi preko aplikacije koja će omogućiti automatsku pretraživost lakšu kontrolu poslovanja tih subjekta u skladu sa gore navedenim pravilima.

Član 14. Predloga zakona propisuje da status socijalnog preduzetništva prestaje brisanjem tog statusa iz Registra na zahtev subjekta socijalnog preduzetništva. Propisano je da se uz zahtev dostavlja: odluka nadležnog organa o prestanku statusa socijalnog preduzetništva; izjava zastupnika, sačinjenu u formi javnobeležničke isprave, da je preostalu imovinu i dobit koju je stekao za vreme trajanja tog statusa i po osnovu tog statusa taj subjekt preneo na drugi subjekt socijalnog preduzetništva u skladu sa čl. 10. i 11. Predloga zakona. Propisano je i da se odluka o brisanju statusa ne može doneti bez prethodne većinske saglasnosti predstavnika zaposlenih, odnosno korisnika proizvoda i usluga u kolektivnom organu uprave, koja se pribavlja u formi javnobeležničke isprave. Ovo ograničenje je propisano u cilju sprečavanja zloupotrebe statusa socijalnog preduzetništva, jer je

samim činom registracije tog statusa konkretno pravno lice preuzelo obaveze prema društvu, odnosno pripadnicima društveno osetljivih grupa zastupljenih u organu upravljanja, kojima se mora obezbediti pravo da se izjasne u vezi sa izlaskom iz tog statusa. U skladu a specifičnim statusom preduzetnika, propisano je da ova vrsta subjekata socijalnog preduzetništva uz zahtev za brisanje tog statusa dostavljaju samo navedenu izjavu.

Član 15. Predloga zakona propisuje šta se smatra zloupotrebom statusa socijalnog preduzetništva i koje su njene posledice. Propisano je da subjekat socijalnog preduzetništva za koji se utvrdi da je zloupotrebio status (nije poštovao standarde poslovanja ili je nenamenski trošio sredstva dodeljena po osnovu tog statusa iz republičkog budžeta, budžeta lokalnih vlasti ili od strane donatora), ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja stavlja na listu subjekata socijalnog preduzetništva kod kojih je utvrđena zloupotreba statusa.

Član 16. Predloga zakona propisuje da se na osnivanje, upravljanje, statusne promene, promene pravne forme, prestanak i druga pitanja od značaja za pravni položaj subjekta socijalnog preduzetništva shodno primenjuje zakon kojim se uređuje pravni položaj tih lica. Propisano je da se statusna promena u kojoj učestvuje subjekt socijalnog preduzetništva sprovodi u skladu sa zakonom ako pravni sledbenik, odnosno svi pravni sledbenici te statusne promene nastavljaju sa poslovanjem u statusu socijalnog preduzetništva uz obavezu ispunjavanja uslova za sticanje statusa propisanih ovim zakonom. Cilj ove odredbe je da obezbedi kontinuitet socijalnog preduzetništva, koje je od društvenog interesa. Takođe je propisano da se na pitanja registracije statusa socijalnog preduzetništva u nadležnom registru shodno primenjuje zakon kojim se uređuje postupak pred nadležnim registrom i objavljivanje podataka i dokumenata u tom registru, što je u gotovo svim slučajevima Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre („Službeni glasnik RS”, br. 99/11, 83/14, 31/19 i 105/ 21). Propisano je i da je ministar nadležan za sprovođenje zakona kojim je propisano vođenje registra nadležan za odlučivanje po žalbi na rešenje doneto u postupku registracije i prestanka statusa socijalnog preduzetništva. Ova poslednja odredba ima za cilj da precizira da po žalbi odlučuje ministar nadležan za odlučivanje po žalbi u postupcima registracije konkretnih pravnih lica, odnosno preduzetnika, a ne ministar nadležan za poslove zapošljavanja.

Član 17. Predloga zakona propisuje da se olakšice i oslobađanja u odnosu na subjekte socijalnog preduzetništva utvrđuju propisima koji uređuju poreze, doprinose, naknade za korišćenje javnih dobara i druge vrste novčanih obaveza, a ne ovim zakonom.

Član 18. Predloga zakona propisuje da se aktivna podrška subjektima socijalnog preduzetništva obezbeđuje kroz sprovođenje mera javnih politika, koje se planiraju u skladu sa zakonom kojim se uređuje planski sistem. Propisano je da se sredstva za podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva i za podršku radnoj integraciji pripadnika društveno osetljivih grupa, obezbeđuju iz: sredstava budžeta Republike Srbije; sredstava budžeta autonomne pokrajine i jedinica lokalne vlasti; poklona i donacija; i drugih izvora, u skladu sa zakonom. Kada je reč o sredstvima iz budžeta Republike Srbije, ograničeno je da mogu biti dodeljena subjektu socijalnog preduzetništva pod uslovom da taj subjekt posluje, odnosno da je aktivan najmanje godinu dana. Naravno, jasno je da dodatni uslovi mogu biti određeni dokumentima javnih politika i konkursnom dokumentacijom, u skladu sa kojima se konkretna sredstva dodeljuju.

Član 19. Predloga zakona uređuje Program razvoja socijalnog preduzetništva, kao specifičan dokument javnih politika kojim Vlada planira mere aktivne podrške subjektima socijalnog preduzetništva za period od pet godina. Dakle, dokumentima javnih politika prepušteno je planiranje mera kojima će se podstaći razvoj i afirmacija ovog sektora. Propisano je da se izuzetno, mimo Programa razvoja socijalnog preduzetništva, posebnim dokumentom javnih politika mogu planirati mere javnih politika u odnosu na određene društveno osetljive grupe, odnosno u

određenim oblastima delovanja, ako iz razloga hitnosti tih mera i/ili specifičnosti oblasti planiranja, te mere nisu ili neće biti obuhvaćene Programom.

Član 20. Predloga zakona propisuje da Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja odlukom osniva Savet za socijalno preduzetništvo, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona. Propisano je da Savet čine predsednik, i 13 članova, kao i sekretar i zamenik sekretara koji pružaju tehničku podršku Savetu, koji se imenuju na period od četiri godine, te da Savet u roku od 30 dana od dana tog imenovanja donosi poslovnik o radu kojim bliže uređuje pitanja od značaja za njegov rad. Propisano je da Savet čini jednak broj predstavnika javnog i privatnog sektora i da je predsednik Saveta iz javnog sektora. Takođe, odredbom ovog člana precizirano je da se šest članova imenuju iz reda državnih službenika, od kojih se jedan član, u cilju ravnomerne regionalne zastupljenosti, imenuje iz reda zaposlenih u organima autonomne pokrajine. Ostalih sedam članova imenovaće se iz reda predstavnika subjekata socijalnog preduzetništva i stručnjaka iz oblasti socijalnog preduzetništva. Ovom odredbom je preciziran i delokrug rada Saveta.

Član 21. Inspeksijski nadzor vrši nadležna inspekcija u zavisnosti od predmeta nadzora i prirode utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

Član 22. Predloga zakona propisuje da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 28. i 34. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 32/13) u delu koji se odnosi na socijalno preduzeće i organizaciju i član 45. istog zakona. Takođe, danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi odredba tačke 2. Odluke o otvaranju budžetskog fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS”, br. 36/10, 83/12 i 46/13) u delu koji se odnosi na socijalno preduzeće i organizaciju. Naime, ova odredba je predložena imajući u vidu da se ovim zakonom detaljno uređuju subjekti socijalnog preduzetništva, te da su kao društveno osetljive grupe svakako prepoznate i osobe sa invaliditetom.

Član 23. Predloga zakona propisuje da se Akt Vlade iz člana 13. stav 5. ovog zakona, člana 18. stav 5. i Program iz člana 19. stav 2. ovog zakona donosi se u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 24. Predloga zakona predviđa stupanje na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se istekom devet meseci od dana njegovog stupanja na snagu, osim odredbe člana 20. koja se primenjuje od dana stupanja na snagu ovog zakona. Ova odložena primena je nužna imajući u vidu vreme koje je potrebno Agenciji za privredne registre da svoja softverska rešenja prilagodi potrebama upisa statusa socijalnog preduzetništva i objavi izveštaja i drugih akata u skladu sa ovim propisom.

IV. OCENA POTREBNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbeđivanje dodatnih sredstava u budžetu Republike Srbije za 2021. ni za naredne dve fiskalne godine. Prilagođavanje softvera za registraciju statusa socijalnog preduzetništva će se obezbediti u okvirima redovnog unapređenja softvera Agencije za privredne registre.

U skladu sa predloženim zakonskim rešenjima, planirano je formiranje Saveta za socijalno preduzetništvo. Formiranje ovog saveta predloženo je imajući u vidu da je oblast socijalnog preduzetništva u nadležnosti više ministarstava, te da ovo telo neće imati samo savetodavnu ulogu, već će razmatrati, utvrđivati, davati mišljenja, pokretati inicijative o najvažnijim stručnim pitanjima iz oblasti socijalnog preduzetništva, koja se prvi put u Republici Srbiji normativno uređuje.

Savet će pre svega imati ulogu u pripremi Predloga programa za razvoj socijalnog preduzetništva, kao i izveštaja o njegovom sprovođenju. Takođe, Savet će predlagati mere za podršku i promociju socijalnog preduzetništva, primati i obrađivati

prijave o zloupotrebi statusa socijalnog preduzetništva i obavljati druge poslove, kako je predloženo ovim predlogom.

Dakle, u skladu sa predloženim zakonskim rešenjima planiranje mera kojima će se podstaći razvoj i afirmacija sektora socijalnog preduzetništva prepušteno je dokumentima javnih politika. U tom smislu, uloga Saveta je da se nakon usvajanja ovog zakona na republičkom nivou definišu javne politike koje će se sprovoditi u ovoj oblasti, kao i da se preduzmu druge aktivnosti u cilju promovisanja potrebe pružanja finansijske podrške ovom društveno odgovornom vidu poslovanja kod donatora i lokalnih vlasti.

U tom smislu, predloženo je da Savet za socijalno preduzetništvo ima predsednika i trinaest članova, a da Savetu tehničku podršku pružaju sekretar i zamenik sekretara.

S obzirom na značaj i ulogu Saveta za sam razvoj socijalnog preduzetništva, predviđeno je da Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja, Odlukom osniva Savet za socijalno preduzetništvo. Ovom odlukom utvrdiće se pitanja od značaja za rad Saveta, ali i kriterijumi, merila i način na koji se određuje naknada za rad predsednika, članova Saveta i tehničke pomoći Savetu.

Sredstva za rad Saveta i tehničke podrške Savetu, u skladu sa predloženim članom 20. obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, poklona, donacija i legata.

Dakle, sam zakon ostavlja mogućnost da se rad Saveta finansira upravo iz donacija, tako da u ovom trenutku nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije za 2021. godinu, kao ni za naredne dve fiskalne godine. S druge strane, u narednom periodu, ukoliko to bude neophodno, sredstva će biti planirana u okviru limita koje Ministarstvo finansija opredeli za odgovarajući razdeo Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

Imajući u vidu navedeno, u prve dve godine rad Saveta biće finansiran od strane donacija.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Pre početka rada na Predlogu zakonu sprovedena je analiza opcija u vezi sa mogućim načinima rešavanja potreba zbog kojih se ovaj zakon donosi.

Zaključeno je da status quo opcija nije prihvatljiva, jer postojeći pravni okvir nije pogodan za razvoj socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva.

Razmatrana je i opcija da li je uopšte i potrebno usvajati zakon koji će uređivati ili socijalno preduzetništvo ili je dovoljno dokumentima javnih politika definisati mere kojima će se stimulisati socijalno preduzetništvo.

Razmatrana je i opcija da se zakonom bliže urede isključivo podsticajne mere za radnu integraciju društveno osetljivih grupa.

Zaključeno je da je optimalna opcija da se donese zakon kojim će se sveobuhvatno definisati socijalno preduzetništvo i propisati standardi u skladu sa kojima će se ono obavljati i uslovi za registraciju tog statusa, a da se definisanje mera podsticaja socijalnom preduzetništvu prepusti javnim politikama, koje se utvrđuju na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou, kao i donatorskim programima.

Ovaj zakon će uticati pre svega na donosioce dokumenata javnih politika na republičkom nivou, ali i na nivou autonomne pokrajine i lokalnih samouprava, kao i na donatore. Imajući u vidu pomenuti koncept Zakona, jasno je da se ne uvode nikakve dodatne obaveze za donosioce dokumenata javnih politika i donatore, već da treba da im omogući da efikasno identifikuju privredne i neprivredne subjekte koji posluju po načelima koja su karakteristična za socijalnu ekonomiju, a u specifičnim oblastima u kojima se dodeljuju podsticaji.

Ovaj zakon pozitivno će uticati na sve privredne i neprivredne subjekte koji posluju u sferi socijalne ekonomije i po standardima karakterističnim za socijalno preduzetništvo, da kao takvi budu prepoznati prilikom dodele podsticaja i donacija, što će pozitivno uticati na njihovo poslovanje. Reč je pre svega o pravnim licima i preduzetnicima koji socijalno preduzetništvo ostvaruju kroz:

- 1) proizvodnju dobara i pružanje usluga (socijalnih, obrazovnih, zdravstvenih i dr.) društveno osetljivim grupama;
- 2) radnu integraciju društveno osetljivih grupa;
- 3) poslovanje koje doprinosi održivom razvoju devastiranih područja i lokalnih zajednica;
- 4) poslovanje kojim se rešavaju problemi u drugim oblastima od opšteg interesa: druge vrste integracije društveno osetljivih grupa, zaštitu životne sredine, ruralni razvoj, obrazovanje, kulturu, socijalne inovacije i druge oblasti od šireg društvenog interesa.

Ključni pozitivan uticaj ovaj zakon treba da ostvari u odnosu na osetljive društvene grupe, jer stvara uslove za bolju identifikaciju njihovih potreba, dodelu većih podsticaja za zadovoljavanje tih potreba, uključujući i privlačenje donacija za finansiranje tih potreba.

Primena ovog zakona će podrazumevati minimalne troškove za subjekte koji žele da registruju status socijalnog preduzetništva, prilikom registracije tog statusa, kao i troškove u vezi sa sastavljanjem izveštaja o ispunjavanju društvene uloge, koji se registruju i oglašavaju na dvogodišnjem nivou.

Očekivanja od koristi koje će ovaj zakon doneti u oblasti socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva su velika, a zavisice od spremnosti da se u taj sektor ulaže kroz dodelu podsticaja i druge vrste stimulacije njihovog poslovanja.

Ovim zakonom se podržava stvaranje novih privrednih subjekata i subjekata civilnog sektora, što će pozitivno uticati na kreiranje novih radnih mesta i na dodatno radno angažovanje pripadnika društveno osetljivih grupa.

Tokom izrade Predloga zakona sproveden je širok konsultativni proces, tako da su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o rešenjima sadržanim u

tekstu Predloga zakona. U radnoj grupi koja je radila na tekstu Predloga zakona učestvovali su predstavnici nevladinog sektora, Agencije za privredne registre, koja treba da implementira registraciju statusa socijalnog preduzetništva, te predstavnici svih relevantnih ministarstava, tako da se može reći da je Predlog zakona izrađen u dijalogu koji je primer javno-privatnog partnerstva u regulatornim aktivnostima.

1) Koji su problemi koje zakon treba da reši

Osnovni problem koji ovaj zakon treba da reši je taj što naš pravni sistem ne prepoznaje socijalnu ekonomiju i socijalno preduzetništvo kao kategorije od opšteg društvenog interesa, pa samim tim one nisu ni adekvatno prepoznate, prihvaćene i stimulisane od strane države, lokalnih vlasti, niti društva u celini.

Praktičan problem je što ne postoji evidencija subjekata koji posluju u skladu sa načelima socijalne ekonomije i specifičnim, međunarodno prepoznatim standardima socijalnog preduzetništva, kako bi se lakše planirale i sprovodile javne politike u ovoj oblasti. Dodatno, ovakva evidencija bi bila referentna i za donatore koji na regionalnom i međunarodnom planu stimulišu socijalno preduzetništvo.

Dodatni praktični problemi su i što ne postoji jedinstvena i transparentna baza izveštaja o postupanju sa sredstvima koja se dodeljuju kao podsticaji socijalnom preduzetništvu, bilo da je reč o budžetskim ili donatorskim sredstvima, kao ni referentna lista subjekata koji su zloupotrebili ta sredstva.

Usvajanjem ovog zakona se rešavaju svi navedeni problemi i kao što je već navedeno uspostavlja se sistem kontrole ovog sektora baziran na javno-privatnom partnerstvu i samokontroli u okviru tog sektora.

2) Koji su željeni ciljevi donošenja zakona

Cilj ovog zakona je uspostavljanje pravnog okvira za razvoj socijalnog preduzetništva, kao delatnosti od opšteg interesa, usmerene na rešavanje društvenih problema, problema pojedinaca ili društveno osetljivih grupa i sprečavanja nastajanja i otklanjanja posledica socijalne isključenosti, jačanja društvene kohezije i rešavanja drugih problema u lokalnim zajednicama i društvu u celini.

Cilj ovog zakona je i razvijanje svesti o značaju socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva.

Usvajanje ovog zakona treba da omogući preciznije i jednostavnije definisanje javnih politika u ovoj oblasti, kao i lakši pristup donatorskim sredstvima, po osnovu deklarisanog statusa i transparentnog poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva.

3) Da li su razmatrane mogućnosti za rešavanje problema bez donošenja akta

Postizanje željenih ciljeva nije moguće postići status quo opcijom, niti preduzimanjem drugih mera u obavljanju poslova državne uprave, već isključivo donošenjem zakona, jer se radi o pitanjima koja se mogu urediti isključivo zakonom.

Predložena zakonska rešenja su upravo rezultat analize, koja je pokazala da zakonom treba urediti pravni okvir za socijalno preduzetništvo, a pre svega način sticanja statusa socijalnog preduzetništva, dok same mere kojima će se podsticati konkretni vidovi socijalnog preduzetništva treba utvrđivati dokumentima javnih politika.

4) Zašto je donošenje akta najbolji način za rešavanje problema?

Budući da su predložena rešenja zakonska materija, probleme uočene u praksi nije moguće rešiti na drugi način već donošenjem zakona.

5) Na koga i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Rešenja iz ovog zakona će pre svega pozitivno uticati na društveno osetljive grupe definisane ovim zakonom. Naime, pripadnicima društveno osetljivih grupa u skladu sa predloženim rešenjima, smatraju se lica koja se nalaze u sistemu socijalne

zaštite, teže zapošljiva nezaposlena lica u skladu sa propisima iz oblasti zapošljavanja i ostala teže zapošljiva lica iz posebno osetljivih kategorija, kao i pripadnici drugih osetljivih društvenih grupa određenih posebnim zakonima. S toga se očekuje da se ovaj zakon pozitivno reflektuje pre svega na društveno osetljive grupe, na njihovo socijalno-ekonomsko osnaživanje.

Pozitivni efekti uspostavljanja zakonodavnog okvira u ovoj oblasti, ogledaće se i u stvaranju još boljih uslova za podsticanje preduzetništva, odnosno preduzetničkog duha. Navedeno će, za krajnju posledicu imati poboljšanje opšteg životnog standarda građana.

Uvođenjem socijalnog preduzetništva u pravni sistem doprineće se boljem razumevanju, prepoznavanju i vidljivosti socijalnog preduzetništva.

Rešenja iz zakona će pozitivno uticati i na sveukupan privredni ambijent, osnivanjem odgovarajućeg broja subjekata koji žele da posluju u statusu socijalnog preduzetništva, da svojevrsnim inovativnim pristupom ohrabre i socijalno-ekonomski osnaže pripadnike društveno osetljivih grupa i istovremeno podstaknu razvoj društveno odgovornog poslovanja i socijalne uključenosti najugroženijih kategorija stanovništva.

Konačno, rešenja iz zakona će pozitivno uticati i na smanjenje siromaštva najugroženijih kategorija građana, ali i na smanjenje obima sredstava namenjenih pružanju materijalnih usluga socijalne zaštite.

6) Kakve troškove će primena zakona izazvati građanima i privredi, a naročito malim i srednjim preduzećima?

Primena zakona neće stvoriti troškove ni građanima ni privredi, s obzirom da se ovim propisom ne uređuje nikakva nova finansijska obaveza privredi niti građanima.

S druge strane, predloženo je formiranje Saveta za razvoj socijalnog preduzetništva imajući u vidu da je oblast socijalnog preduzetništva u nadležnosti više ministarstava. Ovo telo neće imati samo savetodavnu ulogu, već će razmatrati, utvrđivati, davati mišljenja, pokretati inicijative o najvažnijim stručnim pitanjima iz oblasti socijalnog preduzetništva, koja se prvi put u Republici Srbiji normativno uređuje. Savet će imati jednak broj predstavnika javnog i privatnog sektora koji međusobnom saradnjom, povezivanjem znanja, iskustva, resursa, treba da doprinesu razvoju socijalnog preduzetništva na širem nivou.

U tom smislu, jedna od uloga Saveta je i iniciranje Programa za razvoj socijalnog preduzetništva, kojim će se planirati mere aktivne podrške subjektima socijalnog preduzetništva, usmerene na podršku zapošljavanju i unapređenju poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva, u cilju opstanka u uslovima tržišne konkurencije, kao i druge mere i aktivnosti kojima se pruža kako finansijska, tako i nefinansijska podrška (edukacija, promocija) ovim subjektima.

7) Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Ovim zakonom bi trebalo obezbediti prevashodno uređivanje oblasti socijalnog preduzetništva, stvarajući pogodan ambijent za poslovanje u kome se ostvarena dobit ulaže u integraciju društveno osetljivih grupa, zaštitu životne sredine, ruralni razvoj, obrazovanje, kulturu, socijalne inovacije i druge oblasti od šireg društvenog interesa.

Pored pozitivnih socijalnih efekata u smislu uključivanja u društvene tokove najugroženijeg stanovništva, ovaj zakon u perspektivi doprinosi i smanjenju ukupno potrebnih sredstava za socijalnu zaštitu i time pored socijalnog i humanog, ima i ekonomsko opravdanje.

Sam zakon nema za posledicu neposredno stvaranje troškova, kako je u prethodnim delovima teksta obrazloženo i navedeno. Naime, prilikom planiranja troškova potrebnih za rad Saveta za socijalno preduzetništvo, pošlo se od

najracionalnijeg pristupa, tako da u prvim godinama primene zakona neće biti potrebno obezbediti budžetska sredstva, već će se sredstva obezbeđivati iz donacija. Takođe, ukoliko bude potrebno, za naredni period sredstva će biti planirana u okviru limita koje Ministarstvo finansija opredeli za odgovarajući razdeo Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

S obzirom na ulogu Saveta koje se formira radi ostvarivanja ciljeva zakona, od suštinske su važnosti poslovi koje će Savet obavljati. Poslovi su usmereni na podsticanje razvoja socijalnog preduzetništva, na predlaganje mera aktivne podrške subjektima socijalnog preduzetništva, tako da pozitivni efekti u potpunosti opravdavaju troškove. Ovo naročito, s obzirom da zakon pruža mogućnost da se rad Saveta finansira ne samo iz budžeta, već i iz poklona, donacija, legata.

8) Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišna konkurencija?

Zakonom se predviđa stvaranje podsticajnog okruženja za pojavu novih subjekata koji bi poslovali u statusu socijalnog preduzetništva. Takođe, na osnovu iskustava zemalja u kojima je već razvijen model socijalnog preduzetništva, na ovaj način se podstiče i specifična inovativnost pogotovo u rešavanju pojedinih problema društvenih zajednica kojima pripadaju društveno osetljive grupe.

Sam način sticanja statusa socijalnog preduzetništva krajnje je formalizovan, tako da se u postupku registracije proverava isključivo ispunjenost formalnih uslova za registraciju statusa, i to da li subjekt posluje u formi koja mu omogućava sticanje tog statusa i da li je svoje interne dokumente prilagodio u skladu sa ovim zakonom.

Ovakav način registracije statusa omogućava ravnopravan tretman svakog potencijalnog subjekata socijalnog preduzetništva, a proveru društveno odgovornog ponašanja fokusira na samo poslovanje, a ne na registraciju statusa, što je opšte prihvaćen standard kontrole poslovanja u modernim pravnim sistemima, kod nas prvi put primenjen 2005. godine, u procedurama registracije privrednih subjekata koje sprovodi Agencija za privredne registre.

Kada je reč o kontroli poštovanja gore navedenih međunarodno prihvaćenih standarda poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva, ali i namenskog trošenja sredstava dobijenih iz budžeta i donacija od strane subjekta socijalnog preduzetništva, zauzeto je stanovište da će tu kontrolu najbolje sprovoditi upravo renomirani predstavnici tog sektora, u sinergiji sa relevantnim predstavnicima javnog sektora, a kroz Savet za socijalno preduzetništvo. Potpuna transparentnost poslovanja subjekata socijalnog preduzetništva obezbeđuje se propisivanjem obaveze izveštavanja o ispunjavanju društvene uloge, koje se vrši za period od dve godine, kao i transparentnošću procedura koje se sprovode u slučaju brisanja statusa socijalnog preduzetništva i statusnih promena.

9) Da li su sve zainteresovane strane imale prilike da se izjasne o zakonu?

Nacrt zakona o socijalnom preduzetništvu usaglašavan je sa članovima Radne grupe za izradu ovog Nacrta zakona, kao i sa svim zainteresovanim stranama i nevladinim institucijama. Radnu grupu, formiranu od strane Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, činili su pored nadležnog ministarstva i brojni predstavnici Kabineta predsednika Vlade, Ministarstva privrede, Agencije za privredne registre, Ministarstva finansija, Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu, Republičkog sekretarijata za javne politike, Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, Poreske uprave, Privredne komore Srbije, Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj, Unije poslodavaca, reprezentativnih sindikata, Koalicije za razvoj solidarne ekonomije, Udruženja „Biznis na štiklama”, Građanske inicijative, stručne javnosti i drugi.

Tokom izrade Nacrta zakona sproveden je širok konsultativni proces, tako da su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o rešenjima sadržanim u

tekstu Nacrta zakona, tako da se može reći da je Nacrt zakona izrađen u dijalogu koji je primer javno-privatnog partnerstva u regulatornim aktivnostima.

Takođe, Odbor za privredu i finansije, na predlog Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja doneo je Zaključak 05 Broj: 011-10759/2021-1 od 24. novembra 2021. godine, kojim je određeno sprovođenje javne rasprave o Nacrtu zakona o solidarnom preduzetništvu.

Program javne rasprave o Nacrtu zakona o solidarnom preduzetništvu, sa prilogima utvrđenim Poslovníkom Vlade, objavljeni su na internet stranici Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja www.minrzs.gov.rs i na portalu e-uprave, sa pozivom zainteresovanim građanima, kao i stručnoj javnosti da se upoznaju sa tekstom Nacrta zakona i da daju svoje komentare, sugestije i predloge.

Javna rasprava o Nacrtu zakona, sprovedena je u periodu od 25. novembra do 16. decembra 2021. godine. Tokom javne rasprave održana su tri okrugla stola pod nazivom „Predstavljanje i diskusija o Nacrtu zakona o solidarnom preduzetništvu”, i to 1. decembra u Nišu, 3. decembra u Novom Sadu i 15. decembra 2021. godine u Beogradu.

Svi zainteresovani su imali priliku da se izjasne, daju mišljenje, primedbe, predloge i sugestije, koji su sagledani, procenjeni i ugrađeni u tekst u određenoj meri.

Izveštaj sa javne rasprave objavljen je na sajtu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i na portalu e-uprave, u skladu sa Poslovníkom Vlade.

10) koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se zakonom predviđa?

Implementacija ovog zakona podrazumeva pre svega da će se se u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu doneti Program razvoja socijalnog preduzetništva, kojim će se definisati mere aktivne podrške subjektima socijalnog preduzetništva za period od pet godina. Pomenute mere aktivne podrške podrazumevaju ne samo finansijsku podršku, već i nefinansijske mere, u smislu edukacije o socijalnom preduzetništvu, promocije socijalnog preduzetništva i dr.

Takođe, kako je preduslov za donošenje pomenutog programa formiranje Saveta za razvoj socijalnog preduzetništva, to je predviđeno da će se na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, odlukom Vlade osnovati Savet za socijalno preduzetništvo.

Nakon donošenja ovog zakona, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja u saradnji sa drugim organima i organizacijama informisaće javnost o uspostavljanju pravnog okvira u ovoj oblasti.

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, u saradnji sa Savetom za socijalno preduzetništvo, obezbediće ujednačenu primenu ovog zakona na teritoriji Republike, kao i davanje mišljenja o njegovoj primeni.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o socijalnom preduzetništvu
Draft Law on social entrepreneurship

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum)

- a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma
- d) Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

- a) Navođenje primarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima
- b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima
- v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost
- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Kako na nivou Evropske unije ne postoji jedinstveni legislativni okvir u ovoj oblasti, prilikom izrade Predloga zakona o socijalnom preduzetništvu rukovodilo se postojećim inicijativama na nivou Evropske unije, odnosno da socijalna preduzeća mogu imati pozitivan efekat ili s obzirom na radnu integraciju ili pružanje usluga, pri čemu nije nužno da socijalno preduzeće istovremeno vrši obe društvene uloge. Takođe, socijalno preduzetništvo, pored ostalog, predstavlja obavljanje delatnosti od opšteg interesa, radi stvaranja novih i inovativnih mogućnosti za rešavanje društvenih problema.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

Ne.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Ne.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Izrada Predloga zakona o socijalnom preduzetništvu je deo Akcionog plana za PG 19. Povodom izrade ovog propisa obavljene su konsultacije sa Evropskom komisijom 2018. godine koja je tom prilikom dostavila neformalne preporuke, a koje su uzete u obzir i ugrađene u tekst Predloga zakona o socijalnom preduzetništvu. Predlog zakona o socijalnom preduzetništvu je tokom decembra 2021. godine još jednom dostavljen Evropskoj komisiji, radi informisanja.